

עת"א 26591/04/20 - רואל דסלה נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

06 מאי 2020

עת"א 26591-04-20 דסלה נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כב' הנשיא רון שפירא
עותר	רואל דסלה
נגד	
משיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

בפני עתירת אסיר שהגיש העותר, כאשר טענתו היה אמור כבר להשתחרר שחרור מנהלי, ולטענתו היה על המשיב לאפשר לו להשתחרר בעקבות מצב החירום השורר במדינה ובהתאם לתקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (חופשה מיוחדת לאסיר), התש"ף - 2020 (להלן: "תקנות שעת החירום"). לטענת העותר הוא עומד בקריטריונים שנקבעו בתקנות שעת החירום הנ"ל והיה על המשיב לשחררו שחרור מנהלי.

העותר מרצה מאסר בפועל של שנה ושמונה חודשים החל מיום 28/12/18, לאחר שהורשע במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של נשיאת נשק וחבלה ברשלנות. מסווג לקטגוריה ב/1.

לטענתו של העותר, הינו עומד באמות המידה שנקבעו בתקנות שעת החירום ולמרות שבמועד כניסת התקנות לתוקפן ומועד שחרור מנהלי בעניינו חל ביום 09/04/20, ופרק י"ד לפקודת החופשות הוסף רק ביום 02.04.20, לא שוחרר העותר. נטען כי התקנות אינן מאפשרות שיקול דעת למשיב כי אם קובעות את התנאים בהם ישוחרר. ביום 02.04.20 הוסף פרק י"ד לפקודת החופשות המקנה שיקול דעת למשטרת ישראל ושב"ס לצורך שחרור לפי התקנות. נטען שפרק זה הוסף לאחר מועד התקנת התקנות ולאחר המועד הקובע לעניין העותר, שבמועד זכאותו לחופשה לא היה למשטרת ישראל כל שיקול דעת חיצוני. נטען כי אף אם היה מקום לבחינה משטרתית, אין זה סביר כלל להתנגד לחופשתו של העותר בשים לב למועד ביצוע העבירה, יתרת מאסרו הקצרה והמלצת המשיב 1. נטען כי מדובר בעותר שהוא אסיר חיובי, נעדר דוחות משמעת המוסר בדיקות שתן נקיות. נטען כי כך או כך עמדת משטרת ישראל אין לה מקום, בשעה שהפקודה מהווה עבורו דין מחמיר ואין מקום להחילה רטרואקטיבית.

המשיב טוען כי מתן חופשה, בכלל זה גם חופשה מיוחדת, נחשב כטובת הנאה הניתנת למי שלא נשקפת ממנו מסוכנות.

עמוד 1

באשר לתקנות שעת החירום, אשר במסגרתן תוקן סעיף 36 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב - 1971 (להלן: "הפקודה") טוען המשיב כי בהתאם לכך תוקן נוהל השר וכן תוקנה פקודת הנציבות העוסקת בחופשות אסירים ונוסף לה פרק העוסק בחופשה מיוחדת לאסיר בתקופת נגיף הקורונה החדש (פרק י"ד לפקודת הנציבות). התיקון לפקודת הנציבות קובע כי רשאי יהיה הנציב או קצין בדרגת גונדר שהוסמך לכך על ידו, לאשר הוצאת אסיר לחופשה מיוחדת לפרק זמן של עד 30 ימים. כן נקבע כי לצורך קבלת החלטה תובא בפני הגורם המוסמך חוו"ד מודיעין שב"ס בצירוף עמדת אח"מ/קמב"ס וככל שעמדת אח"מ/קמב"ס תהיה לאשר את הבקשה יכללו תנאי החופשה מעצר בית וכן כל תנאי אחר שייקבע על ידי אח"מ/קמב"ס. כמו כן, נקבע כי החלטת הגורם המוסמך תתקבל לאחר שיישקלו כל השיקולים הרלוונטיים, לרבות עמדת משטרת ישראל לגבי הסיכון האפשרי לשלום הציבור כתוצאה מאישור החופשה. על כן, טוען המשיב כי מדובר בסמכות שבשיקול דעת הגורם המוסמך במסגרתה קיימים שיקולים שעליו לשקול ואין מדובר בחובה של הגורם המוסמך. יש לשקול את עניינו הפרטני של כל אסיר ואין מדובר בהחלטה גורפת.

בעניינו של העותר טוען המשיב כי הגורם המוסמך דן בעניינו בתאריך 01/04/20 והחליט לדחות את בקשתו לחופשה מיוחדת בשל התנגדות משטרת ישראל. נטען כי מחו"ד משטרת ישראל עולה כי העותר מעורב בסכסוך אלים, נפיץ ומתמשך אשר במסגרתו התרחשו מספר ניסיונות פגיעה, הצתות, ירי וקטטות אלימות משני הצדדים. המשיב מציין כי העותר מרצה מאסרו הנוכחי בגין ירי לעבר המשפחה עמה הוא מסוכסך וכי עולה מעמדת משטרת ישראל כי מדובר באסיר אלים, בלתי צפוי, אשר אינו בוחל באמצעים על מנת להשיג את מטרותיו. כמו כן, משטרת ישראל מפנה למידע מודיעיני שעניינו בסכסוכים עם אחרים. על כן, נטען כי העותר אינו עונה על הקריטריונים שנקבעו וכי נשקף סיכון לשלום הציבור כתוצאה מאישור החופשה. נטען כי אין מדובר בזכות בסיסית כפי שנטען אלא בסמכות במסגרתה רשאי הגורם המוסמך לתת חופשה מיוחדת. בנסיבות העניין מדובר בהחלטה סבירה של הגורם המוסמך ואין מקום להתערב בה.

בתשובה לטענות המשיב טוען העותר כי המשיב 1 המליץ על הוצאתו של העותר לחופשה מיוחדת והמלצה זו נבעה הן מעמדת גורמי המודיעין ביחידה והן מגורמי הטיפול ביחידה. נטען כי הדברים מדברים בעד עצמם ויש בכך להצדיק מתן חופשה מיוחדת. נטען כי עמדת משטרת ישראל נסמכת על ידיעות מודיעיניות ארכאיות, רובן ככולן מן השנים 2017 אשר כפי הנראה שוחזרו בשנים 2018 ו-2019 על בסיס הערכות לא מבוססות בלבד, שכן העותר שהה בזמנים אלה בין כתלי בית הסוהר ולא ארעה כל התפתחות ביחס לאותו סכסוך נטען. נטען כי העותר לא תושאל/נחקר ביחס למהות סכסוך כלשהו, הוא שוהה באגף רגיל לחלוטין ולא הוטלו עליו מגבלות כלשהן או ננקטו סנקציות כלשהן. נטען כי אין כל טענה כי היה קשר בינו לבין מי מהמעורבים בתיק נשוא הרשעתו. נטען כי התיק נשוא כתב האישום הינו תולדה של תלונה של המתלוננים אשר פנו למשטרת ישראל שתפתח בחקירה ואין זה סביר שמי מהם יבחר לפגוע בעותר בשעה שבחרו לפנות לגורמי אכיפת החוק. נטען כי בשים לב לעובדה שהמשיב 1 לא התנגד להוצאת העותר לחופשה, בשים לב לטיב החופשה וליתרת מאסרו של העותר ולתפקודו החיובי של העותר בתקופת המאסר, אשר היווה קרקע פוריה לבחינת התנהגותו של העותר ומשהעותר מיתן ושינה דרכיו, הרי ששגה המשיב 2 עת התנגד להוצאתו של העותר לחופשה.

דין והכרעה:

כאמור, תקנות שעת החירום שבנדון הביאו לתיקון סעיף 36 לפקודה ולהוספת סעיף (א1) כדלקמן:

"(א1) (1) הנציב, או סוהר בכיר בדרגת גונדר שהוא הסמך לעניין זה,

עמוד 2

רשאי, באישור השר, ובתנאים שייראו לשר בהתאם לסמכותו לפי סעיף קטן (א), לתת לאסיר, בשל התפשטות נגיף הקורונה החדש, חופשה מיוחדת שלא תעלה על שלושים ימים; תקופת מאסרו של האסיר לא תוארך בשל חופשה מיוחדת זו;

- (2) על אף האמור בסעיף 68ג(א), אסיר שהוצא לחופשה מיוחדת לפי פסקה (1) ישוחרר לפי הסעיף האמור בתום ימי החופשה המיוחדת, אף אם לא עלתה תפוסת האסירים על תקן הכליאה ביום הקובע כהגדרתו בסעיף האמור;
- (3) סעיף קטן זה יחול על אסיר שהתקיימו לגביו כל אלה:
- (א) הוא אזרח ישראל או תושב ישראל, השפוט לתקופת מאסר שאינה עולה על 4 שנים ויתרת מאסרו עד למועד שחרורו המינהלי לפי סעיף 68ג(א) אינה עולה על שלושים ימים מיום היציאה לחופשה;
- (ב) הוא לא הורשע ב"עבירת מין או אלימות חמורה" כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001, או בעבירות כמפורט בפרט 1 או 2 בתוספת לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001;
- (ג) הוא לא הוגדר כאסיר ביטחוני או כפעיל טרור לפי כל דין".

ניתן לראות מנוסח התיקון, כפי שטען המשיב, כי הנציב או סוהר בכיר שהוא הסמיך לעניין זה **רשאי** לתת לאסיר, בשל התפשטות נגיף הקורונה החדש, חופשה מיוחדת שלא תעלה על שלושים ימים, זאת בהתקיים הקריטריונים המצוינים בסעיף, ובתום ימי החופשה ישוחרר האסיר שיצא לחופשה מיוחדת. **עם זאת יש להדגיש - תקנות אלו אינן מבטלות ואינן מפקיעות את חובת שב"ס לבחון ולשקול בנוסף את כל יתר הנתונים הנדרשים במסגרת חובתו כארגון בטחון להגן על שלום הציבור. מעת שאסיר נמצא כעומד בתנאי התקנות הנ"ל חובה על שב"ס לבחון גם את יתר הנתונים שבבסיס כל החלטה על הוצאת עותר לחופשה או לשחרור מוקדם.**

בעקבות התיקון הנ"ל תוקנה גם פקודת הנציבות העוסקת בחופשות אסירים שמספרה 04.40.00 ונוסף לה פרק י"ד העוסק בחופשה מיוחדת לאסיר בתקופת נגיף הקורונה החדש, במסגרתו נקבע כי לצורך קבלת החלטה בעניין חופשה מיוחדת כזו תובא בפני הגורם המוסמך חוו"ד מודיעין שב"ס בצירוף עמדת אח"מ/קמב"ס וככל שעמדת אח"מ/קמב"ס תהיה לאשר את הבקשה יכללו תנאי החופשה מעצר בית וכן כל תנאי אחר שייקבע על ידי אח"מ/קמב"ס. כמו כן, נקבע כי החלטת הגורם המוסמך תתקבל לאחר שיישקלו כל השיקולים הרלוונטיים, לרבות עמדת משטרת ישראל לגבי הסיכון האפשרי לשלום הציבור כתוצאה מאישור החופשה. על כן, יש לקבל טענת המשיב כי מדובר בסמכות שבשיקול דעת הגורם המוסמך במסגרתה קיימים שיקולים שעליו לשקול ואין מדובר בחובה של הגורם המוסמך. יש לשקול את עניינו הפרטני של כל אסיר, את חוות הדעת בעניינו ואת הסיכון האפשרי לשלום הציבור כתוצאה מאישור החופשה ואין מדובר בהחלטה גורפת.

יצוין כי אין מקום לקבל טענת ב"כ העותר לפיה מאחר שחלף מועד השחרור המנהלי מדובר בחובה לשחרר. כאמור, תקנות שעת החירום והתיקון לפקודה מאפשרים לגורם המוסמך להוציא את האסיר לחופשה מיוחדת שלאחריה ישתחרר ואין מקום לקבוע כטענת ב"כ העותר כי כאשר מדובר באסיר שחלף מועד השחרור המנהלי שלו יש לשחרר שחרור גורף. כאמור, מדובר בסמכות שבשיקול דעת ויש לשקול עניינו הפרטני של כל אסיר, גם כאשר חלף המועד לשחרור מנהלי. כפי שהובהר לעיל, התיקון בסעיף 36 לפקודה ביקש להעניק סמכות רשות לנציב או למי שהוסמך לכך

ובתנאים שייראו לו להעניק לאסיר את החופשה המיוחדת. גם על פי הפסיקה בעת אישור חופשה יש מקום לשקול שיקולים של שלום הציבור ועמדת משטרת ישראל הינה רלוונטית לבחינת הסכנה הנשקפת. גם כאשר לבחינת שחרור מנהלי רלוונטית עמדת משטרת ישראל ומדובר בטובת הנאה המסורה לשיקול דעת הגורם המוסמך ולא בזכות קנויה.

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ועיינתי במסמכים שהוגשו לעיוני, הכוללים גם חומר סודי, הגעתי למסקנה כי אין מקום להתערב בהחלטת המשיב לעניין סירוב להוציא את העותר לחופשה מיוחדת או לשחררו בהתאם לתקנות שעת החירום, שכן מדובר בהחלטה סבירה בנסיבות העניין.

כידוע, בהתאם לפקודת הנציבות הרלוונטית ולפסיקה נקבע כי חופשה אינה זכות מוקנית, אלא טובת הנאה הנתונה לשיקול דעתו של המשיב [רע"ב 3851/14 אבו עינם נ' שב"ס (30.05.2014)]. בהתאם לפקודת הנציבות הרלוונטית, בעת שקילת בקשה לאישור חופשה על המשיב להביא בחשבון גם את מידת הסכנה הנשקפת לציבור במהלך החופשה. על כן, יש לקבל את עמדת הגורמים הרלוונטיים בטרם מתן החלטה. כאמור, גם בעת שקילת הוצאת האסיר לחופשה מיוחדת בהתאם לתקנות שעת החירום שבנדון, יש לשקול שיקולים רלוונטיים כגון חו"ד הגורמים המתאימים, התנהלות תקינה ומידת הסכנה הנשקפת לציבור במהלך החופשה.

"כלל הוא כי מתן חופשה לאסיר המרצה עונש מאסר הינו ענין המצוי בשיקול דעתה של הרשות המוסמכת, ובית משפט זה לא יתערב בשיקול דעתה אלא אם נפל בו פגם המצדיק התערבות שיפוטית (רע"ב 6545/97 מדינת ישראל נ' מחאג'נה; רע"ב 3019/98 מדינת ישראל נ' ארזי, פד"י נב(2) 743, 746). בתחום זה נדרש איזון בין עניינו של האסיר ביציאה לחופשה מהכלא לבין צרכי ההגנה על שלום הציבור ובטחונו. במסגרת איזון זה, ניתנת עדיפות לאינטרס ההגנה על שלום הציבור על פני עניינו של האסיר ביציאה לחופשה (רע"ב 1318/98 פלוני נ' שירות בתי הסוהר, תק' על' 98(2) 177, 178)."

רע"ב 4581/04 שרקיה נ' שב"ס (02.09.2004).

כללים אלו יפים גם כאשר מדובר בשקילת הוצאת אסיר לחופשה מיוחדת או שחרורו בהתאם לתקנות שעת החירום והתיקון לפקודה ולפקודת הנציבות כמפורט לעיל.

יצוין כי גם אם נתייחס לשאלת הוצאתו או אי הוצאתו של אסיר לחופשה מיוחדת בהתאם לתקנות שעת החירום דרך משקפי הוראות חוק שחרור על תנאי ממאסר, תשס"א - 2001 (להלן: "החוק") והפסיקה הענפה, שכן ניתן לראות בהוצאת אסיר לחופשה מיוחדת בהתאם לתקנות שעת החירום, כאשר במהלך החופשה המיוחדת הוא שווה בתנאי מעצר בית ובסיומה הוא משתחרר ממאסרו, כשחרור על תנאי ממאסר, הרי שמדובר בהליך מנהלי במסגרתו התערבותו של בית משפט בהחלטת הגורם המנהלי מוגבלת למקרים בהם נפל פגם מהותי בהליך קבלת ההחלטה המנהלית, או מקרים בהם ההחלטה המנהלית אינה מבוססת על תשתית עובדתית ראויה או שההחלטה היא בלתי סבירה בצורה קיצונית. שיקול הדעת שניתן לגורם המקצועי הבוחן את הנושא הוא רחב ובית המשפט, המעביר ביקורת שיפוטית על ההחלטה המנהלית של הגורם המקצועי, יטה שלא להחליף את שיקול דעתו של הגורם המנהלי המקצועי בשיקול דעתו, והתערבותו תצטמצם אך למקרים בהם ניכרים בהחלטותיו של הגורם המנהלי המקצועי פגמים משפטיים, בהתאם לעילות המוכרות מהמשפט המנהלי, דוגמת חריגה קיצונית ממתחם הסבירות

בעניינו של העותר הגורם המקצועי המוסמך דן בעניינו ודחה בקשתו לחופשה מיוחדת או לשחרור לאור תקנות שעת החירום, מאחר שמחוו"ד משטרת ישראל עולה כי העותר מעורב בסכסוך אלים, נפיץ ומתמשך אשר במסגרתו התרחשו מספר ניסיונות פגיעה, הצתות, ירי וקטטות אלימות משני הצדדים. העותר מרצה מאסרו הנוכחי בגין ירי לעבר המשפחה עמה הוא מסוכסך ועולה מעמדת משטרת ישראל כי מדובר באסיר אלים ובלתי צפוי. כמו כן, משטרת ישראל סבורה כי מרחפת סכנת חיים משמעותית עם יציאתו של העותר מחוץ לכותלי הכלא. מבחינת החומר שהוגש לבית המשפט עולה כי יש ממש בטענות המשיב לגבי החומר המודיעיני המצביע על ריבוי סכסוכים ומסוכנות. בנסיבות אלו סבורני כי לא נפל פגם בהחלטה שלא לשחררו.

כאמור לעיל, אין די בכך שהעותר עונה על הקריטריונים שנקבעו בתקנות שעת החירום או בתיקון לפקודה, שכן אין מדובר בזכות אלא בעניין שבשיקול דעת הגורם המוסמך ובנסיבות העניין ולאור המידע שהוצג המעיד על קיומה של מסוכנות לציבור, הקביעה כי אין מקום לאשר יציאה לחופשה מיוחדת או לשחררו הינה החלטה סבירה של הגורם המוסמך שלא נפל בה פגם המצדיק התערבות. המשיב אחראי הן לביטחון האסיר והן לביטחון הציבור במהלך שקילת בקשת האסיר ונראה כי המשיב שקל את השיקולים הרלוונטיים והחלטתו אינה בלתי סבירה.

על כן, העתירה נדחית.

המזכירות תעביר בדחיפות החלטה לב"כ הצדדים ולעותר באמצעות שב"ס.

ניתן היום, י"ב אייר תש"פ, 06 מאי
2020, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא